

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Viite: Asetusluonnos sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen korvauksen perusteista vuonna 2019 (STM051:00/2019)

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet kiittää tilaisuudesta tulla kuulluksi sosiaali- ja terveysministeriössä laaditusta luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen korvauksen perusteista vuonna 2019.

Esitetyn asetuseruonnoksen taustalla oleva sosiaalihuoltolain muutos mahdollisti sosiaalityön ammattihenkilöiden yliopistollisen erikoistumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisen yliopistolle 1.4.2019 alkaen. Muutos laajensi aiemmin vain terveydenhuoltoa koskevan valtion koulutuksen ja tutkimuksen korvausmenettelyn koskemaan myös sosiaalihuoltoa.

Sosiaalityön yliopistokoulutuksesta Suomessa vastaavat kuusi sosiaalityön koulutusvastuuyliopistoa: Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Lapin, Tampereen ja Turun yliopistot. Helsingin yliopiston valtiotieteellinen tiedekunta ja Svenska social- och kommunalhögskolan vastaavat ruotsinkielisestä sosiaalityön koulutuksesta. Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet järjesti sosiaalityön erikoistumiskoulutusta vuodesta 2000 vuoteen 2016 saakka ammatillisena liseniaatintutkintokoulutuksena. Korkeakoulujen lainsäädäntöön vuonna 2015 tehtyjen muutosten jälkeen erikoissosiaalityöntekijän koulutusta on järjestetty uusimuotoisena erikoistumiskoulutuksena. Erikoissosiaalityöntekijän koulutusta (70 op) tällä hetkellä neljällä sosiaalityön erikoisalalla: 1) Hyvinvointipalvelut, 2) Kuntouttava sosiaalityö, 3) Lapsi-, nuoriso- ja perhesosiaalityö ja 4) Rakenteellinen sosiaalityö.

Sosiaalityön erikoistumiskoulutusten tuleminen sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksen piiriin oli kaikkiaan myönteinen ja kannatettava asia. Lakimuutos tarjosi uudenlaiset edellytykset sosiaalihuollon yliopistollisen koulutuksen vahvistamiselle, erikoisosaamisen syventämiselle ja tutkimusperustaisten työkäytäntöjen vahvistamiselle, joka on tärkeää sosiaali- ja terveydenhuollon uudistumisen ja myös integraation kannalta. Valtion rahoitus mahdollistaa sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen vakiintumisen pysyväksi osaksi yliopistojen toimintaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön laatima asetuseruonnos erikoistumiskoulutuksen korvauksen perusteista on onnistunut kokonaisuus ja kannatettava esitettyssä muodossaan. Sosnet painottaa, että asetus on tärkeää saada valmiiksi mahdollisimman nopeasti uusien alkavien erikoistumiskoulutusten vuoksi.

Asetuseruonnoksen mukaan erikoistumisopinnot korvaus olisi 19.000 euroa kunkin erikoistumiskoulutuksen suorittaneen sosiaalityöntekijän osalta. Korvaus sisältää Sosnetin ja erikoissosiaalityöntekijän kou-

lutuksen koordinoinnin edellyttämät kustannukset. Erikoistumiskoulutusta toteuttaville yliopistolle kohdennettu osuus on 16.800 euroa. Suunniteltu korvauseruste vaikuttaa riittävältä, ja sen turvin koulutus pystytään suunnittelemaan ja toteuttamaan valtakunnallisesti.

On tärkeää, että sosiaalityön erikoistumiskoulutuksia voidaan toteuttaa opiskelijoille maksuttomina, sillä niiden tarjoama erikoisosaaminen on keskeistä sosiaali- ja terveyspalvelujen integraation edistämisessä sekä sosiaalipalvelujen ja -työn laadun, kehittämisen ja asiakasturvallisuuden kannalta. Maksuttomana järjestettävä erikoistumiskoulutus tukee myös ammattilaisten työnjaon kehittämistä. Maksuttomuus on tärkeä myös sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Se edistää myös alueellista yhdenvertaisuutta, kun koulutukseen osallistuminen ei ole kunnan tai muun työnantajan maksuvalmiudesta riippuvaista. Siten maksuttomuus mahdollistaa laajemman hakeutumisen koulutukseen. Sosiaalialan palkkataso ei ole kovin korkea eikä työnantajillakaan välttämättä ole resursseja tukea osallistumista pitkäkestoiseen, maksulliseen koulutukseen.

Tämänhetkisten suunnitelmien mukaan erikoistumiskoulutus käynnistetään kullakin erikoisalalla noin kahden vuoden välein, jolloin koulutukseen otetaan 20–30 opiskelijaa/erikoistumisala. Jatkossa on tarpeen arvioida tarkemmin kunkin erikoisalan koulutusmäärän tarvetta, mutta myös sosiaalityön erikoisalojen profilointia ja uusien erikoistumisalojen tarpeita. Lääketieteen aloihin verraten huomattavan pienellä joukolla sosiaalityöntekijöitä on ollut mahdollisuus erikoistumiskoulutukseen. Tulevaisuudessa tarvittavien uusien erikoisalojen osalta esillä ovat toistaiseksi olleet mm. gerontologisen sosiaalityön ja terveysosiaalityön erikoistumiskoulutukset, ja niiden rahoitus on tarpeen turvata.

Vuosittain uusittava asetus mahdollistaa muutokset esim. erikoisalojen määrässä ja kustannuksissa, mikä on hyvä ja kannatettava asia. Asetuksen perustelumuistioon voisi olla tarpeen lisätä tieto, että jatkossa asetus on tarkoitus vahvistaa vuosittain.

Sosiaali- ja terveysministeriön laatimat maksuperusteet painottavat yliopistojen suoritteita eli suoritettuja erikoistumiskoulutuksia. Erikoistumiskoulutuksen järjestämisen ja yliopistojen näkökulmasta tämä voi olla ongelmallista. Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen järjestäminen edellyttää sosiaalityön oppiaineen tasolla pysyvää henkilöstöresurssointia kaikissa kuudessa yliopistossa. Maksuperusteiden toimivuuden arvioinnissa on myös syytä ottaa huomioon, että opiskelijoita valmistuu eri yliopistoissa 2–3 vuoden välein, ei tasaisesti vuosittain.

Suoriteperusteinen maksuperuste tarkoittaa myös, että opintonsa kesken jättäneiden osalta yliopistot eivät saa korvauksia. Keskeyttämistä 70 op koulutuksissa ei ole juurikaan ollut, mutta valmistumisen siirtyminen on ollut tavallisempaa. Jatkossa opintojen keskeyttämisen voidaan arvioida lisääntyvän jonkin verran muttei merkittävästi opintomaksun poistuessa. Tämä on huomioitava suoritettujen koulutusten maksuperusteiden riittävyden arvioinnissa. Asetusluonnoksessa suunniteltu korvauseruste vaikuttaa näiltä osin riittävältä.

Erikoissosiaalityöntekijän koulutusta järjestetään sosiaalityön koulutusvastuuyliopistojen yhteistyönä osana Valtakunnallisen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnetin toimintaa. Yhden erikoisalan koulutuksen toteutuksessa voi olla 1–2 vastuuyliopistoa ja niiden rinnalla 2–4 toteuttajayliopistoa, jotka vastaavat yhteistyössä koulutusohjelman järjestelyistä. Asetuksen voimaantulon jälkeen Sosnetin yliopistojen on keskenään neuvoteltava valtion korvauksen jakautumisesta järjestäjä- ja toteuttajayliopistojen kesken.

Asetustekstin mukainen menettely korvauksen hakemiseksi aluehallintovirastolta vaikuttaisi selkeältä. Korvausjärjestelyn on hyvä olla mahdollisimman selkeä ja yksinkertainen.

Valtakunnallisen sosiaalityön yliopistoverkoston Sosnetin puolesta

Koordinaatiovastaava

Merja Laitinen
Professori, Lapin yliopisto

Suunnittelija

Sanna Lähteinen
Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto, Sosnet